

הגירה מרצון

רכיב חיוני בשיקום הומניטרי
של עקורי עזה

נ י י ר ע מ ד ה

מאת

נגה ארבל וד"ר יואב שורק

עקורי העיר עזה במחנה אוהלים באזור המאוואסי.

תקציר:

הלחימה בעזה שנכפתה על ישראל בידי חמאס חוללה הרס רב ויצרה מאות אלפי פליטים, שלא יוכלו לשוב לבתיהם עד לשיקום הרצועה, אשר שיבוא אחרי השלמת הלחימה ופירוז השטח. תהליך זה ייקח שנים רבות.

חלק ניכר מאוכלוסיית עזה מעוניין בהגירה לארצות אחרות, לשם שיפור חייהם ובריחה משלטון החמאס וממעגל האלימות. מאות אלפי עזתים יצאו מהרצועה מאז עליית חמאס לשלטון ביוני 2007. הרצון בהגירה, שהיה נרחב ערב המלחמה, צפוי לגדול שבעתיים כעת, בהינתן ההרס ובהיעדר אופק של שקט ושיקום הרצועה. זאת, כאשר 75% מתושבי הרצועה הם צאצאי פליטים ממלחמת העצמאות, אשר רואים ברצועת עזה את מקום מגוריהם הזמני מלכתחילה.

קליטת פליטים מאזורי מלחמה, ופתיחת הגבולות של הארצות השכנות, היא נורמה מקובלת במערכת הבינלאומית, כולל במערכות האחרונות באוקראינה ובסוריה. עזה אינה צריכה להיות חריגה. הקהילה הבינלאומית המעוניינת להגן על חייהם ולסייע לעקורים בעזה, חייבת לכוון בהקדם מסדרון הומניטרי אל מחוץ לרצועה, למבקשים לצאת ממנה, ולהבטיח התגייסות בינלאומית לקליטה זמנית או קבועה של פליטים, על פי העדפתם, במבחר ארצות יעד.

1. המצב בעזה

החל מה-13 באוקטובר 2023 קרא צה"ל לתושבי צפון הרצועה להתפנות מבתיהם, עקב הפיכת צפון הרצועה (ובהמשך רוב הרצועה) לאזור לחימה, בהתאם לדין הבינלאומי ובשל הרצון לאפשר את הלחימה בשטח בלי פגיעה נרחבת בכלתי מעורבים. בשבועות העוקבים נפתח מסדרון הומניטרי לפניוי תושבים לדרום הרצועה. ההערכות לגבי מספרם של העקורים נעות בין חצי מיליון לבין יותר ממיליון בני אדם אשר נעו מצפון הרצועה אל חלקה הדרומי, שם הם שוהים כיום במחנות אוהלים, ללא תשתית לקיום ארוך-טווח.

הרס רחב היקף היה בלתי נמנע, שכן החמאס פרש במכוון את עמדותיו וכוחותיו בתוך אזורי המגורים בערי הרצועה ובכפריה, תוך שימוש באוכלוסייה כמגינים אנושיים. הוא הדין גם בתשתית האזרחית – בתי ספר, בתי חולים ומסגדים – אשר שימשו מחבוא ללוחמים ובסיסי יציאה לקרבות, כמו-גם לשיגורי טילים ולפעולות חבלה. לפי דו"ח הבנק העולמי שנחשף בתקשורת, 60% מהבתים ברצועה ספגו נזק, וכ-45% אינם ראויים למגורים. רוב התשתיות (כבישים, מים, ביוב, חשמל ותקשורת) נפגעו או נהרסו כליל, וכך גם חלק נכבד ממבני הציבור.¹

שיקום ההרס העצום הזה יעלה מאות מיליארדי דולרים, ויארך שנים ארוכות מרגע שניתן יהיה להתחילו – כלומר אחרי סיום המלחמה. הסיום אינו נראה באופק, כי פעולות הטיהור – שחייבות לכלול גם את המערכת התת-קרקעית הענפה שבנה חמאס – תימשכנה חודשים ושנים, ורק לאחריהן ניתן יהיה לדון בתהליכי השיקום הארוכים ולבצעם.

1. הדו"ח התפרסם לראשונה בתקשורת ביום 21.1.2024

בשל תמיכתה הגלויה של אוכלוסיית עזה בחמאס ובאידיאולוגיה הרצחנית שלו, תהיה ישראל חייבת להגביל את התנועה ברצועה גם לאחר סיום הלחימה וגם אחרי ותוך-כדי תהליך השיקום, על-מנת למנוע התפתחות תאי טרור וחיידוש החינוך לטרור. ישראל צפויה גם לדרוש פיקוח אינטנסיבי על פעילות תושבי הרצועה לטווח ארוך, על-מנת לוודא שהם יזנחו את האלימות כשיטה, ויוותרו על "זכות השיבה" למדינת ישראל. דרישות הכרחיות אלה יאטו בוודאי את תהליך השיקום והחזרה לשגרה.

התמונה העולה מניתוח המציאות לעיל היא כי בשנים הקרובות לא ניתן יהיה לחזור לשגרת חיים ברצועה, שיקומה יהיה איטי מאוד ואף בלתי אפשרי בחלקו. לכן יש לקבוע שהאוכלוסייה האזרחית בעזה הזקוקה למענה קיומי מיידי, תצטרך לקבלו מחוץ לגבולות הרצועה.

2. טיפול בפליטים ברחבי העולם לעומת הטיפול בפליטי 1948 ע"י אונר"א - סקירה משווה

א. הטיפול בפליטים על ידי סוכנות האו"ם

מגגנונים בינלאומיים רבים, ובראשם נציבות האו"ם לפליטים (UNHCR)², מטפלים בהצלחה לאורך שנים בשיקום פליטים מסכסוכים שונים, בין השאר על ידי קליטתם בארצות אחרות שמקציבות מכסות הגירה לפליטים, או על ידי שיקום הפליטים בארצות המקלט הזמני שאליהן הם נסו. אלו ארגונים הומניטאריים, לא פוליטיים. הם שואפים להקל את מצוקתם האישית של הפליטים, ואינם מתיימרים ליישב סכסוכים לאומיים באמצעות שימור סבלם של הפליטים.

2. United Nations High Commissioner for Refugees

המשברים הגדולים של העשור האחרון: בסוריה (6.5 מיליון), אפגניסטן (5.7 מיליון) ואוקראינה (5.7 מיליון), אחראים לבדם ליותר מ-50% מפליטי העולם, שמספרם באמצע 2023 הגיע ל-30.5 מיליון.³ UNHCR מעסיקה כמעט 21,000 אנשים ב-135 מדינות, 90% מהם פעילים בשטח. היא מטפלת בלמעלה מ-100 מיליון פליטים, עקורים וחסרי מדינה, בתקציב פעילות שנתי של כ-10.7 מיליארד דולר, שממומן בשילוב של תרומות ממדינות שונות ומן האיחוד האירופי (75%), שיתופי פעולה עם מגזר פרטי (21%), עם ארגונים בין-ממשלתיים (3%) ותקציב פעילות קבוע מהאו"ם (1%).

התקציב הממוצע לפליט ב-UNHCR הוא אפוא 107 דולר לאדם לשנה. בתקציב זה הסוכנות מסייעת לפליטים שעזבו את מדינות מוצאם למצוא פרנסה ומרכזי חיים חדשים – ואין לה עניין בזכויות הפוליטיות או הקנייניות שלהם במדינות מוצאם.

ב. הטיפול בפליטים עליידי אונר"א

בשונה מהגדרת הפליטות של האו"ם המבוססת על צורך הומניטרי בלבד, הפליטות של אונר"א ניתנת להורשה עקרונית (על ידי גברים בלבד) גם למי שיש לו תושבות או אזרחות אחרות. כך, תחת שייצטמצם בשל תמותה טבעית והיטמעות של הפליטים במקומות מושבם החדשים, מספר "הפליטים" הערבים גדל עם השנים לכמעט פי 10 ממספרם כאשר הוקמה לפני 74 שנים.

אפילו כאשר חיים צאצאי הפליטים תחת שלטון עצמי ב"פלשתיין",

3. מספר זה לא כולל כמובן את ה"פליטים" של אונר"א שמנציח את הסטטוס הזה מאז 1948.

משמרת להם אונר"א מעמד "פליט" אשר נועד להנציח את מאבקם נגד ישראל וקיומה, ולמנוע במכוון את יכולתם לבנות לעצמם חיים חדשים שיהיו מנותקים ממאבק זה.

התקציב השנתי של אונר"א – המשמרת את מעמד הפליטות כאג'נדה פוליטית – עומד על כ-1.6 מיליארד דולר עבור 6.7 מיליון "פליטים" וצרכנים רשומים, קרי 239 דולר לאדם, דהיינו יותר מפי 2 לעומת פליט אמיתי. בפועל, הסכום גבוה יותר – שכן אונר"א עצמה מודה ששיעור הנזקקים לשירותיה נמוך בהרבה מסך הרשומים אצלה כ"פליטים".

ג. יעדי השיקום של הפליטים

פליטים אמיתיים, הזקוקים למקלט מאלימות המאימת על חייהם, אינם נוטים להיות ברגנים בבחירת יעדיהם. רוב האנשים הנמלטים מבתייהם בשל סכנת חיים מתיישבים במדינות קרובות יחסית לנקודת מוצאם הגיאוגרפית והתרבותית. 76% מן הפליטים שבהם טיפלה UNHCR בשנים האחרונות, מתגוררים במדינות שהכנסתן היא ממוצעת יחסית לעולם, או נמוכה ממנה.

כך, בין שנת 1975 לבין 2022, נרשמו בסוכנות האו"ם לפליטים 27.2 מיליון פליטים מן האזור שמדרום למדבר סהרה באפריקה. 93% מהם, 25.3 מיליון, יושבו מחדש באותו אזור.⁴ בשל קרבתן לאזורי המשבר, מארחות תורכיה (3.6 מיליון) ואיראן (3.4 מיליון) את מספר הפליטים הגדול ביותר בעולם כיום. אחריהן באות קולומביה (2.5), גרמניה (2.1) ופקיסטן (1.7).

4. לפי נתוני נציבות האו"ם לפליטים:

Global Trends 2022. <https://www.unhcr.org/global-trends-report-2022>

אירופה היא יוצאת דופן מן הכלל הזה. באותו פרק זמן היא קלטה, בנוסף לכ-9 מיליון פליטים אירופיים, גם מספר דומה של פליטים חיצוניים – ובסך הכול כ-17.3 מיליון פליטים. רוב הנקלטים מבחוץ הם מוסלמים – מיליונים מהמזרח התיכון, ועשרות אלפים מדרום אפריקה, דרום אמריקה ואסיה. רמת ההשכלה של רבים ממהגרים אלה היא בסיסית, אם בכלל, ובכל זאת הם נקלטים במדינות אירופה.

3. עקורי עזה - 'פליטים ממוחזרים' המנוצלים 'כחיילי זכות השיבה'

לפי כללי הפליטות הבינ"ל, פליט הוא מי שמקום מגוריו זמני או שאין לו מקום מגורים. מי שביסס תושבות או אזרחות במקום חדש, כבר איננו פליט. ואולם, מרבית תושבי רצועת עזה נחשבו "פליטים" על-ידי אונר"א עד ערב מלחמת 'חרבות ברזל', בהיותם צאצאי "פליטים" שהגיעו לרצועה במהלך מלחמת העצמאות. מכאן נובע שאין ל"פליטים" אלה תביעה קניינית או לאומית ברצועת עזה, כי עצם מעמדם כ"פליטים" מבהיר שהיא איננה ביתם הטבעי. טענות על "זכותם" להישאר בה או לחזור אליה עם שוך הקרבות אינן הולמות אפוא את המציאות המשפטית שיצרו מנציחי הפליטות הפלשתינית עצמם.

"זכות השיבה" של הפליטים לבתיהם בתחומי פלשתינה-א"י של ערב מלחמת העצמאות, הייתה ועודנה ליבו של האתוס הפלשתיני. על פרויקט זה הופקדה "סוכנות הפליטים" אונר"א, שבניגוד לנציבות האו"ם לפליטים היא איננה ארגון הומניטרי לשיקום כלל וכלל, אלא פרויקט פוליטי שנועד לשמר את מעמד הפליטות ככלי לקידום היעד הסופי – השמדת מדינת ישראל.

שימור הפליטות נעשה במגוון דרכים יצירתיות. רבעים ושכונות רוויים במבני־קבע מרווחים, הנתונים תחת שלטון פלשתיני מלא, מוגדרים ברצועה כ"מחנות פליטים". שימור הפליטות הוא הוא הדלק המניע את סיפור ה"נכבה", את הלאומיות "הפלשתינית" ותביעת "זכות השיבה", שהעמיקו את נרטיב המסכנות והתלות הפלשתינית חסרת הקץ בסיוע בינ"ל, בניגוד לכל המקובל בטיפול הבינלאומי בפליטים.

אם ישוחררו תושבי הרצועה מן החובה שהוטלה עליהם, להשמיד את מדינת ישראל באמצעות "חזרה" לבתים שלא ראו מעולם, ואם יצליחו לצאת מכלאם ברצועה, הם יהיו פליטים אמיתיים, זכאים לסיוע ושיקום על־ידי UNHCR. או־אז הם יהיו חופשיים לעצב את חייהם כרצונם, ללא השיעבוד אל נרטיב הלאומיות הרעילה והשקרית שנכפה עליהם על ידי מדינות ערב, וללא חובה להיאבק לעד כנגד קיומה של מדינת ישראל.

4. עקורי עזה - מדיניות מצרית לא הומניטרית ובלתי חוקית

לפי החוק הבינלאומי ישנה זכות לבני אדם לבקש מקלט מחוץ למדינתם, והנחיות נציבות הפליטים של האו"ם אוסרות על מדינות גבולות לסגור את שעריהן או להדוף מתחומן נמלטים שחיהם בסכנה.⁵ כך, למשל, מאז נפתחה המלחמה באוקראינה, פתחו המדינות השכנות – הונגריה, פולין, סלובקיה ורומניה – את גבולותיהן, וקלטו מיליוני אוקראינים. כך עשו גם שכנותיה של סוריה, כולל לבנון ומצרים, בשיאה של מלחמת האזרחים בה.

סגירת מעבר הגבול בין רצועת עזה למצרים מאז תחילת המלחמה היא פעולה יוצאת דופן, הסותרת לחלוטין את הנוהג המקובל לגבי פליטי מלחמה. סירובה של מצרים לאפשר לאזרחי עזה להימלט מאימי המלחמה מהווה הפרה בוטה של מחויבותה הבינלאומית. ישנן ידיעות שבשלושת חודשי המלחמה הראשונים הורשו על-ידי מצרים רק פחות מ-1,000 בני אדם לעזוב את עזה,⁶ ויוזכר כי כבר שנים קיימת מכסה מצרית מירבית של 400 איש ליום, המורשים לחצות את מעבר רפיח.

מדיניות זו של מצרים משרתת את אסטרטגיית הלחימה-תוך-סיכון-אזרחים-במכוון של חמאס, ואת אג'נדת החתירה תחת קיומה של ישראל על ידי שמירה קפדנית על מעמד הפליטות של עקורי 1948 והמשך המאבק המזויין הפלשתיני בישראל. שר החוץ המצרי נימק

5. כך לפי סעיף 14 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם (1948), וכך לפי אמנת האו"ם לפליטים (1951) המחייבת את המדינות החתומות לשתף פעולה עם UNHCR ועם הנחיות הנציבות לטיפול בפליטים.

6. Prof. Eugene Kontorovich, America Helps Make Gaza an Open-Air Prison, Wall Street Journal, 1/21/24.

מפורשות את סירובה של ארצו לקלוט את פליטי עזה בכך שהוא מפגע ב"עניין הפלשתיני" – שם קוד להנצחת עניין הפליטות ו"זכות השיבה", על מנת לנגח את ישראל ולהטיל ספק בזכות קיומה.

מצרים מארחת – נכון לאוקטובר 2023 – 473,000 פליטים מ-62 לאומים שונים, כולל דרום סודן, אריתריאה, אתיופיה, תימן, סומליה ועיראק.⁷ ביחס לגודל אוכלוסיית מצרים (למעלה מ-100 מיליון) מדובר במספר נמוך מאד של פליטים. לשם ההמחשה, בשלהי 2023 אירחה מצרים כ-153,000 פליטים סורים. גרמניה, המרוחקת מסוריה פי כמה, אירחה באותה השנה 83,000 פליטים. מתגוררים בה כמיליון סורים שנמלטו מארצם מאז תחילת מלחמת האזרחים בשנת 2015, שחלקם הגדול כבר אינם פליטים כיוון שהוענקה להם אזרחות גרמנית.

לעומת מצרים, קלטה ממלכת ירדן עד היום כ-730,000 פליטים מסוריה, עיראק, תימן, סודן וסומליה. היא השנייה בעולם בקליטת פליטים ביחס לגודל אוכלוסייתה. סוכנות האו"ם לפליטים מסייעת לממשלת ירדן לעזור לפליטים הללו, כולל באמצעות מענקים לכ-200,000 מהפגיעים ביותר מקרב הפליטים שנקלטו.

7. אתר UNHCR, תחת הכותרת: Refugee Context in Egypt.

5. הרצון להגר מן הרצועה, וההגירה בפועל, לפני המלחמה

בניגוד למיתוס הרווח, אוכלוסיית רצועת עזה מגלה לאורך כל השנים עניין רב בהגירה. בסקר שנערך במרץ 2023 ציינו 32% מהנשאלים כי המצב הפוליטי, הביטחוני או הכלכלי גורם להם לרצות להגר מחוץ לרצועה.⁸ סקר נוסף שנערך שלושה חודשים מאוחר יותר הראה תוצאות דומות.⁹ הרצון להגר בקרב האוכלוסייה הפלשתינית עקבי בהיקפו. גם בסקרים לפני שני עשורים היה שיעור דומה של מעוניינים בהגירה.¹⁰

רצון זה נתקל לאורך כל השנים בשורה של מכשולים כלכליים וביורוקרטיים, ולמרות שהם צמצמו את מספר ההצלחות, עדיין קיים נתח ניכר מהאוכלוסייה המעוניין לעזוב ולצאת למרחב. האנשים הללו הוחזקו בגבולות הרצועה בכוחו של ארגון הטרור ששלט בה עד המלחמה, ובשיתוף פעולה בינ"ל וערבי בשימורם ככלי לחתירה תחת שלטון ישראל.

מחקר של 'המרכז למורשת המודיעין' ע"ש מאיר עמית שפורסם שבועיים לפני מתקפת החמאס ב-7 לאוקטובר, חשף כי ישנו רק נתיב אחד להגירה החוצה מעזה שהתבסס בשנים האחרונות: קבלת ויזות לטורקיה באמצעות חברת 'פספורט', ויציאה אליה דרך מצרים. ההגירה מעזה דורשת נחישות רבה – הן בתשלום גבוה לחברה המארגנת וכל הוצאות הנסיעה, והן בהמתנה ממושכת לאישורים באמצעות אותה חברה. למרות זאת, לדברי 'המרכז למורשת המודיעין' מספר עצום של

8. סקר מכון הסקרים הפלשתיני PCPSR, 14 במרץ 2023.

9. סקר PCPSR, יוני 2023.

10. ראו לדוגמה סקר זה משנת 2002: <https://www.pcpsr.org/en/node/250>

עזתים – בין 250 ל-350 אלף צעירים – היגרו מעזה בחמש־עשרה השנים מאז שהשתלט חמאס על הרצועה בשנת 2007. ערב המלחמה, היו רשומים ב'רשימות המתנה', במעבר רפיח 83 אלף איש.¹¹ 'יציאת עזה' זו בהיקפים גדולים, למרות עלות גבוהה ומכשולים ביורוקרטיים, מעידה על רצון עז להגר – ועל פוטנציאל גדול פי כמה אם וכאשר יוסרו המכשולים בפני ההגירה הזאת.

6. עזה כ'כלא הנכבה': מניעת ההגירה

סבלם של הפלשתינים בכלל, וזה של תושבי רצועת עזה בפרט – סבל מכוון ויזום, כאמור – נגע בליבו של המערב, והביא אותו להשקיע במשך השנים סכומי עתק בפיתוח הרצועה ובתמיכה בכלכלתה, הן באמצעות מענקים ישירים לרשות הפלשתינית והן באמצעות תקציבי אונר"א.

תקציב 'הרשות הפלשתינית' נע בין 4 ל-5 מיליארד דולר. כמעט מיליארד מתוכו מגיע מתרומות ישירות שונות. לכך יש להוסיף את המימון של אונר"א לשירותים בעזה, ביו"ש ובמזרח ירושלים, בשווי של לפחות חצי מיליארד דולר. במקביל, פרויקטים של תשתיות ושירותים רבים עבור הפלשתינים ממומנים באופן ישיר על ידי הקהילה הבינלאומית, בלי לעבור דרך התקציב הפלשתיני.

בניגוד להשקעה רחבת ההיקף בכלכלה הפלשתינית, מדינות המערב לא גילו כל נדיבות בכל הקשור לפתיחת שעריהן להגירה של עזתים, גם בשעה שגבולותיהן נפתחו לקליטה של ערבים מוסלמים רבים מארצות

11. 'תופעת הגירת צעירים מרצועת עזה', נייר מידע של המרכז למורשת המודיעין, 22 בספטמבר 2023. המאמר קיים ברשת.

אחרות. גם במשבר הנוכחי, בשעה שהרצועה הופכת לעיי חורבות בשל המלחמה, לא נשמעת תביעה ברורה מהקהילייה הבינלאומית לפתיחת מעבר הגבול ברפיח, או הצעות לקליטה משמעותית של פליטים מהרצועה.¹²

מדינות ידידות ועוינות לישראל מדברות בקול אחד, ומזהירות מפני "עקירה כפויה" של תושבי עזה מאדמתם, תוך התעלמות מכוונת מכך שאין כל צורך לדבר על "כפיה" כלשהי שהרי זהו רצונם של תושבים רבים, אם אך תוצע להם האפשרות לכך. כאמור, לפחות ב-75% מהמקרים מדובר בצאצאים של פליטי 48, כלומר כאלה שמגוריהם בעזה נתפסים כזמניים, על-ידיהם ועל-ידי תומכיהם.

הקהילייה הבינלאומית מאפשרת את המשך מצור-ההגירה על תושבי הרצועה, ושופכת כמות עצומה של משאבים בניסיון למנוע אותה, בשל מסגור "נרטיב השיבה" השקרי. אותו נרטיב מציג את ישראל לא כמדינת לאום אלא כהמצאה מערבית שנכתבה על ה"ילידים" על-ידי הכוחות המערביים שהתוו את גבולות כל המדינות הערביות בסביבה. הלאומיות המקומית המומצאת ושימורם בכוח של צאצאי "הפליטים" בתוך הרצועה, סמוך לגבולה של ישראל, הם כלי נשק מרכזי של הלאומנות הערבית במאבקה נגד קיומה של ישראל ונגד הלגיטימציה שלה (גם בגבולות 49) – עד היום.

מצרים מפרה כאמור את זכויות האדם הבסיסיות ביותר של תושבי עזה, על-אף שאין חולק על-כך שסיוע לפליטים הוא המעשה הראוי

12. יוצאת מכלל זה קנדה, שהכריזה על פתיחת שעריה ל'איחוד משפחות' – אם כי גם זאת מדיניות מצמצמת ביחס למדיניות קליטת הפליטים הרגילה של קנדה, וביחס למקובל בשעת מלחמה.

(והחוקי) מבחינה הומניטרית, המענה הטוב ביותר לאוכלוסייה הלא־מעורבת ברצועה, ומפתח לצמצום סכסוך הדמים בטווח הקצר והארוך כאחד. היא מותירה את שעריה חתומים ואת העזתים כלואים ברצועה בשל מסגור מעוות ואנטישמי, אשר מאפשר להחיל סט נפרד לחלוטין של חוקים בינ"ל על ישראל.

מצרים – ולמעשה, המדינות הערביות כולן בעזרתה של הקהילה הבינלאומית – כולאות את תושבי הרצועה ב"כלא הנכבה". את הכלא הזה, המושגי והפיזי, ראוי לפתוח עתה, לטובתם ולטובתנו, באיחור של עשרות שנים.

סיכום

- המלחמה בעזה, אשר כפה חמאס על ישראל יצרה מאות אלפי פליטים אמיתיים, שלא יוכלו לשוב לבתיהם עד להשלמת הפירוז והשיקום של הרצועה, תהליך שיארך שנים רבות. מבחינה הומניטרית, עדיף שישראל, מצרים ומדינות העולם, יאפשרו לפליטים הרוצים בכך להגר אל מחוץ לרצועה, על מנת לשקם את חייהם.
- חלק ניכר מאוכלוסי עזה היה מעוניין בהגירה לארצות אחרות עוד טרם המלחמה, לשם שיפור חייהם. מאות אלפי עזתים יצאו מהרצועה מאז עליית חמאס לשלטון ביוני 2007, גם כאשר הגירה כזו היתה סבוכה ויקרה.
- הרצון בהגירה, שהיה נרחב ערב המלחמה, רחב שבעתיים כעת, בהינתן ההרס ובהעדר אופק של שלום. אין מקום להמשיך בהנצחת הפליטות המזויפת של תושבי עזה, או בשיתוף הפעולה הבינ"ל עם שלטון הטרור של חמאס.
- קלישת פליטים מאזורי מלחמה היא נורמה מקובלת במערכת הבינלאומית, כולל במערכות האחרונות באוקראינה ובסוריה. אסור שנסכין עם החרגה של עזה, ושל ישראל, מן הכללים הבינ"ל. סגירת הגבול על ידי מצרים וניצול הסבל של העזתים לקידום אינטרסים פוליטיים מנוגדת לנורמות, לחוק הבינ"ל ולאינטרס ההומניטרי הבסיסי ביותר, אשר בשמו נכתבו החוקים.
- ככל שיש עניין בינלאומי אמיתי בשיקום הרצועה, הדיון על התהליך ועל הסדרי "היום שאחרי" לא יוכל להתקיים במציאות של משבר הומניטרי מתמשך. יש לכונן אפוא במהירות מסדרון הומניטרי אל מחוץ לרצועת עזה לאלה המבקשים לצאת ממנה, (ללא מעבר בשטח ישראל ריבוני). את המשאבים שמקצה העולם לסיוע בתוך הרצועה, ניתן להפנות להקמת מרכזי שהייה זמניים לתושבי עזה (במקומות שבהם אין הם מהווים סיכון לישראל או לאזרחיה) – ושם תוצענה להם גם אפשרויות להגירה קבועה, מותאמת להם, במבחר ארצות יעד.